Europski parlament
2024-2029

Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja

2024/xxxx(INI)

24.10.2024

NACRT IZVJEŠĆA

o Europskom socijalnom fondu plus nakon 2027.
(2024/xxxx(INI))

Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja

Izvjestiteljica: Marit Maij

PR_INI

SADRŽAJ

Stranica

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA 3

OBRAZLOŽENJE 9

PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA PRIMILA INFORMACIJE 11

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o Europskom socijalnom fondu plus nakon 2027.
(2024/xxxx(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno članak 46. točku (d), članak 149., članak 153. stavak 2. točku (a) te članke 164., 175. i 349.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Europskog socijalnog fonda plus (ESF+)[1],

– uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 27. ožujka 2024. o devetom izvješću o koheziji (COM(2024)0149),

– uzimajući u obzir europski stup socijalnih prava koji su 17. studenoga 2017. proglasili i potpisali Vijeće, Parlament i Komisija,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 4. ožujka 2021. naslovljenu „Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava” (COM(2021)0102) i njezine glavne predložene ciljeve za 2030. u pogledu zapošljavanja, osposobljavanja i smanjenja siromaštva,

– uzimajući u obzir Izjavu iz La Hulpea o budućnosti europskog stupa socijalnih prava koju su 16. travnja 2024. potpisali Parlament, Komisija, Europski gospodarski i socijalni odbor i Vijeće,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 29. travnja 2021. o europskom jamstvu za djecu[2],

– uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 21. studenoga 2023. naslovljenu „Djeca na prvome mjestu – jačanje jamstva za djecu, dvije godine nakon njegova donošenja”[3],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. listopada 2020. o Garanciji za mlade[4],

– uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 5. srpnja 2022. naslovljenu „Prema zajedničkom europskom djelovanju u području skrbi”[5],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. lipnja 2020. o europskoj strategiji za osobe s invaliditetom za razdoblje nakon 2020.[6],

– uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 13. prosinca 2022. naslovljenu „Prema jednakim

[1] SL L 231, 30.6.2021., str. 21., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj.
[2] SL C 506, 15.12.2021., str. 94.
[3] SL C, C/2024/4212, 24.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4212/oj.
[4] SL C 395, 29.9.2021., str. 101.
[5] SL C 47, 7.2.2023., str. 30.
[6] SL C 362, 8.9.2021., str. 8.

pravima za osobe s invaliditetom”[7],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. studenoga 2020. o snižavanju stopa beskućništva u EU-u[8],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. siječnja 2021. o pristupu pristojnim i cjenovno pristupačnim mogućnostima stanovanja za sve[9],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 23. studenoga 2023. o stvaranju radnih mjesta – pravedna tranzicija i ulaganja s učinkom[10],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 21. siječnja 2021. o Strategiji EU-a za rodnu ravnopravnost[11],

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir mišljenje Odbora za regionalni razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja (A10-0000/2024),

A. budući da se Europskim socijalnim fondom plus (ESF+) podupiru, dopunjuju i dodaju vrijednosti politikama država članica kako bi se osigurale jednake mogućnosti, jednak pristup tržištu rada, pravedni i visokokvalitetni radni uvjeti, socijalna zaštita i uključenost;

B. budući da je ESF+ jedini fond EU-a prvenstveno usmjeren na socijalne politike te je stoga sam po sebi jedinstven i vrlo učinkovit u postizanju socijalne uključenosti, zajedno s kohezijskom politikom;

C. budući da različite ranjive skupine imaju različite potrebe, primjerice siromašne žene, radnici migranti, djeca, osobe s invaliditetom i starije osobe; budući da je digitalna i zelena tranzicija prijeko potrebna, ali donosi i izazove za sve ljude i sve radnike, te budući da EU, kako bi uspio u tom nastojanju, mora osigurati pravednu tranziciju u okviru koje se ne gube iz vida radnici i ranjive osobe;

D. budući da se dostupnost i cjenovna pristupačnost pristojnog stanovanja smanjuju zbog prekomjerne liberalizacije tržišta; budući da će EU imati svojeg prvog povjerenika za rješavanje problema stambene krize i prvi europski plan za cjenovno pristupačno stanovanje, koji se očekuje 2025.;

E. budući da je cilj europskog jamstva za djecu sprečavati i suzbijati socijalnu isključenost djece jamčenjem učinkovitog i besplatnog pristupa visokokvalitetnom ranom odgoju, obrazovanju i zdravstvenoj skrbi te učinkovitog pristupa zdravoj prehrani i odgovarajućem stanovanju;

---

[7] SL C 177, 17.5.2023., str. 13.
[8] SL C 425, 20.10.2021., str. 2.
[9] SL C 456, 10.11.2021., str. 145.
[10] SL C, C/2024/4224, 24.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4224/oj.
[11] SL C 456, 10.11.2021., str. 208.

Načela fonda ESF+ za razdoblje nakon 2027.

1. ustraje u tome da ESF+ mora i dalje biti ključni i primarni instrument za potporu državama članicama, ljudima i regijama u jačanju socijalne dimenzije Unije;

2. ustraje u tome da bi ciljevi fonda ESF+ trebali biti postizanje visokih razina zaposlenosti s odgovarajućim plaćama, pristojnim radnim uvjetima, zdravim radnim okružjima i socijalnim osiguranjem kako bi se razvila kvalificirana, konkurentna i otporna radna snaga spremna za dvostruku tranziciju i budući svijet rada te uspostavila pravedna socijalna zaštita i uključiva i povezana društva, u cilju iskorjenjivanja siromaštva i ostvarivanja načela i glavnih ciljeva utvrđenih u europskom stupu socijalnih prava;

3. poziva na čvrst, ojačan i samostalan ESF+ sa znatno povećanom javnom potporom postojećim za instrumente usmjerene na brigu za najsiromašnije u našim društvima; stoga ustraje u tome da se sredstva za ESF+ nakon 2027. udvostruče;

4. izražava duboku zabrinutost zbog pokušaja da se postojeći ESF+ podijeli ili spoji s drugim fondovima jer bi tako nastali veliki rizici za ostvarivanje njegovih ciljeva te ciljeva europskog stupa socijalnih prava i njegova akcijskog plana, kao i za ostvarivanje glavnih ciljeva europskog stupa socijalnih prava; upozorava da objedinjavanje ili pojednostavljivanje fondova možda neće poboljšati njihovu učinkovitost;

5. smatra da bi se drukčijim upravljanjem fondom ESF+ izgubio prioritet koji se pridaje socijalnim aspektima, uključujući projekte zapošljavanja i socijalne uključenosti, financijska sredstva ne bi doprla do lokalnih razina i onih kojima je pomoć najpotrebnija, a istodobno bi se povećao rizik od preraspodjele sredstava u druge svrhe;

6. poziva Komisiju i države članice da osiguraju sudjelovanje socijalnih partnera, organizacija civilnog društva i predstavnika ciljnih skupina u svim fazama osmišljavanja, provedbe, praćenja i evaluacije fonda ESF+, da dodijele odgovarajuća sredstva u tu svrhu i da spriječe isključivanje manjih aktera;

7. primjećuje da je trenutačni program za ESF+ donesen prije pojave kriza koje su prouzročile visoku inflaciju i povećane troškove života te su stoga potrebna veća javna i socijalna ulaganja tako da postojeći ESF+ može zadovoljiti trenutačne potrebe; poziva Komisiju da u sljedećem višegodišnjem financijskom okviru za ESF+ osigura sveobuhvatan, stabilan i opsežan proračun utemeljen na potrebama i pravima;

8. ističe da bi u sklopu fonda ESF+ nakon 2027. trebalo ulagati u rješavanje trajnih socijalnih problema te bi se trebalo držati općih i posebnih ciljeva utvrđenih u trenutačnom fondu ESF+; ističe važnost načela fonda koji se odnose na podijeljeno upravljanje, jasnih ciljeva i tematskih koncentracija te smatra da bi se većina sredstava iz fonda trebala trošiti što je moguće bliže onima koji se fondom koriste;

9. naglašava da se ESF+ ne bi trebao upotrebljavati za odgovor na hitne situacije ili krize; ustraje u tome da bi ESF+ trebalo dopuniti instrumentom socijalne pomoći kojim se može reagirati na socijalne krize i krizne situacije; poziva Komisiju da nastavi djelovati na temelju uspjeha privremenog instrumenta EU-a pokrenutog 2020. pod nazivom „Potpora radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE)” u

borbi protiv privremene nezaposlenosti te da bez daljnje odgode predloži sustav EU-a za reosiguranje u slučaju nezaposlenosti;

Ciljevi, prioriteti i proračun

10. naglašava da bi horizontalna načela, kao što su rodna ravnopravnost, borba protiv diskriminacije i sloboda kretanja, trebala biti sastavni dio fonda ESF+; ističe važnost intersekcijskog pristupa tijekom cijelog razvoja i provedbe fonda;

11. ustraje u tome da bi ESF+ trebao biti usmjeren na one osobe u našem društvu koje su u najnepovoljnijem položaju bez obzira na njihov spol, rod, seksualnu orijentaciju, dob, vjeroispovijest ili uvjerenje, rasno ili etničko podrijetlo, a posebno na marginalizirane zajednice kao što su Romi, osobe s invaliditetom ili kroničnim bolestima, beskućnici, djeca i starije osobe; ističe da ESF+ mora biti uključiv te da poseban naglasak treba biti na svim vrstama obitelji, uključujući obitelji sa samohranim roditeljem, obitelji s više od dva roditelja i dugine obitelji;

12. poziva Komisiju da, s obzirom na trenutačne izazove, u posebne ciljeve fonda ESF+ uključi promicanje pravedne tranzicije, socioekonomsku integraciju migranata, uključujući radnike migrante, socijalnu uključenost žena koje su žrtve rodno uvjetovanog nasilja i integraciju starijih osoba;

13. naglašava da postizanje ciljeva europskog stupa socijalnih prava u pogledu siromaštva postaje izazov, osim ako se posebna potpora ne usmjeri na ublažavanje pritiska na sustave socijalne zaštite i ublažavanje socijalnog učinka kriza; ustraje u pružanju potpore kako bi se svima osigurali pristojni životni uvjeti, uz pristup visokokvalitetnim osnovnim uslugama; poziva na to da se strategija EU-a za borbu protiv siromaštva, navedena u političkim smjernicama predsjednice Komisije Ursule von der Leyen za razdoblje 2024. – 2029., provodi preko fonda ESF+, uz obvezujuće ciljeve smanjenja siromaštva, nacionalne indekse plaća dostatnih za život i referentne proračune koji se upotrebljavaju kao referentne vrijednosti, uz primjenu višedimenzionalnog pristupa;

14. naglašava da su za rješavanje problema siromaštva djece potrebne sveobuhvatne i integrirane mjere koje se financiraju na odgovarajući način, kao i provedba europskog jamstva za djecu na nacionalnoj razini te ustraje u tome da rješavanje tog problema čini središnji stup strategije EU-a za borbu protiv siromaštva; ponavlja svoje prethodne zahtjeve da sastavni dio fonda ESF+ nakon 2027. bude namjenski proračun od najmanje 20 milijardi EUR za europsko jamstvo za djecu; ustraje u tome da bi sve države članice trebale dodijeliti najmanje 5 % svojih sredstava iz fonda ESF+ za europsko jamstvo za djecu i najmanje 10 % za države članice s većim udjelom djece izložene riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti;

15. potiče Komisiju da poveća sredstva za socijalnu uključenost iznad trenutačnih 25 %, a sredstva za pomoć u hrani i osnovnu materijalnu pomoć za najpotrebitije na 5 %, kao odgovor na sve veće troškove života i hrane;

16. slaže se s ambicijom da se prednost da rješavanju stambene krize i ustraje u tome da bi ESF+ nakon 2027. trebao poboljšati pravodoban i jednak pristup cjenovno pristupačnim, pristojnim, održivim i visokokvalitetnim uslugama kojima se promiče pristup stanovanju; smatra da sve države članice moraju uložiti najmanje 5 % svojih

sredstava iz fonda ESF+ u borbu protiv beskućništva;

17. naglašava da je potrebno osigurati dostatno financiranje fonda ESF+ nakon 2027. za visokokvalitetno i javno obrazovanje za sve, razvoj vještina, usavršavanje, prekvalifikaciju i cjeloživotno učenje te za rješavanje problema nedostatka vještina, čime bi se osiguralo da se pojedinci mogu uspješno snaći tijekom tranzicija na tržištu rada;

18. poziva na jačanje napora za potporu provedbi Garancije za mlade uz izdvajanje većih sredstava za sve države članice koje za to namjenjuju najmanje 15 % svojih sredstava iz fonda ESF+; u tom kontekstu ponavlja poziv državama članicama da zabrane neplaćeno stažiranje;

19. ističe važnost fonda ESF+ u usmjeravanju na različite skupine s različitim potrebama; stoga ističe važnost dodjele potpore za projekte koji se odnose na socioekonomski položaj migranata, uključujući radnike migrante, socijalnu uključenost osoba s invaliditetom, starenje stanovništva u društvu, žene i djecu te kućanstva koja vode žene; ustraje u tome da se u ESF+ nakon 2027. uvrste drugi aspekti socijalne uključenosti, kao što su stanovanje, zdravstvene i obiteljske okolnosti te potpora za usluge koje se pružaju u zajednici;

20. naglašava da se u okviru tematskog područja Zapošljavanje i socijalne inovacije fonda ESF+ pruža potpora u području nesigurnog položaja mobilnih radnika i osiguravaju financijska sredstva za savjetovanje povezano sa sindikatima; poziva Komisiju i države članice da osiguraju trajno financiranje nacionalnih i transnacionalnih sindikalnih usluga savjetovanja za takve radnike;

21. poziva na to da se fondom ESF+ potakne provedba europske strategije za skrb ulaganjem u kvalitetan rani i predškolski odgoj i obrazovanje preko visokokvalitetnih, cjenovno pristupačnih i dostupnih sustava skrbi koji se temelje na zajednici i usmjereni su na pojedinca;

22. naglašava da provedba europskog stupa socijalnih prava i reforme potrebne za usklađivanje s preporukama po državama članicama u okviru europskog semestra također ovise o snažnoj potpori iz fonda ESF+ za određene mjere politike, posebno one koje se odnose na jačanje sustava socijalne skrbi, osiguravanje uključivog i visokokvalitetnog javnog obrazovanja, smanjenje siromaštva djece i iskorjenjivanje beskućništva;

23. poziva Komisiju da dodijeli dosljedna financijska sredstva za izgradnju kapaciteta, u cilju osnaživanja socijalnih partnera kako bi imali relevantnu ulogu u područjima svoje nadležnosti, u cilju jačanja njihovih kapaciteta za sudjelovanje u socijalnom dijalogu i na razini EU-a i na nacionalnoj razini te u cilju jačanja djelovanja socijalnih partnera, kao i da uključi tehničku pomoć za te tri svrhe, uz obvezu država članica da osiguraju minimalan postotak ulaganja; nadalje ustraje u tome da bi socijalnim partnerima i organizacijama civilnog društva trebalo zajamčiti pristup financiranju za ciljeve socijalne politike u svim državama članicama na ravnopravnoj osnovi;

24. naglašava da je iznimno važno da mala socijalna poduzeća i organizacije civilnog društva imaju pristup svim aspektima fonda ESF+; poziva na povećanje stope

sufinanciranja od najmanje 90 % za mjere usmjerene na najpotrebitije koje provode organizacije civilnog društva, a najmanje 70 % za mjere koje provode socijalna poduzeća;

Funkcioniranje fonda

25. poziva države članice da osiguraju da regionalne i lokalne vlasti i organizacije imaju pravo glasa u projektima koji se financiraju iz nacionalnih proračuna;

26. ustraje u tome da se pravilima kojima se uređuje upotreba fonda ESF+ mora osigurati i poboljšati usklađenost s načelima vladavine prava, pravnom stečevinom EU-a, najvišim socijalnim standardima, socijalnim pravima i demokratskim načelima EU-a te da se moraju uskladiti s europskim stupom socijalnih prava, UN-ovim ciljevima održivog razvoja te temeljnim ljudskim i radničkim pravima;

27. poziva na to da se u pravila o javnoj nabavi i koncesijama uvrste čvrsti i učinkovitiji socijalni uvjeti, uz učinkovite sankcije; potiče Komisiju da uspostavi sveobuhvatnu bazu podataka kojom bi se dopunili podaci Eurostata kako bi se omogućilo pravodobno i pouzdano praćenje razvoja u području zapošljavanja, životnih uvjeta i industrijskih odnosa;

28. poziva na smanjenje administrativnog opterećenja, posebno pojednostavljenjem postupaka podnošenja zahtjeva za pristup sredstvima i postupaka izvješćivanja za organizacije, posebno one manje; upozorava da se pojednostavljenjem ne smiju ugroziti temeljna načela podijeljenog upravljanja, transparentnosti i odgovornosti, kojima se osigurava pravilno upravljanje javnim sredstvima;

29. upozorava da nisu svi ljudi pripremljeni za digitalizaciju i da bi određene skupine ljudi, posebno najranjivije, zbog toga mogle propustiti mogućnosti financiranja;

30. smatra da je potrebno učiniti više kako bi organizacije i ljudi bili upoznati sa svim mogućnostima koje ESF+ može pružiti; ustraje u tome da Komisija i države članice podižu razinu osviještenosti te da informiraju i savjetuju organizacije o mogućnostima koje nudi ESF+;

°

° °

31. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

OBRAZLOŽENJE

Nakon desetljeća uspješne upotrebe i trajanja Europskog socijalnog fonda posljednji put Europski socijalni fond plus (ESF+) uspostavljen je za razdoblje 2021. – 2027. Cilj je fonda ESF+ doprinijeti socijalnom programu Europske unije te je on ključan instrument za ostvarivanje načela utvrđenih u europskom stupu socijalnih prava podupiranjem država članica te lokalnih i regionalnih vlasti pri ulaganju u ljude mjerama kojima se podupiru visoke razine zaposlenosti, pravedna socijalna zaštita te kvalificirana i otporna radna snaga spremna za budući svijet rada. ESF+ pokazao se djelotvornim, a milijuni ljudi iskoristili su njegove mogućnosti. Zahvaljujući doprinosima iz fonda ESF+ 6,8 milijuna ljudi pronašlo je posao, 14,2 milijuna ljudi primilo je pomoć u hrani, 10,3 milijuna ljudi steklo je kvalifikacije, a tri milijuna osoba sudjelovalo je u obrazovanju ili osposobljavanju.

Trenutačni program završit će 2027., što znači da moramo razmisliti o budućnosti fonda. Cilj je ovog izvješća poslati jasnu i snažnu poruku Europskoj komisiji o tome kako bi trebalo oblikovati budući Europski socijalni fond plus.

Postalo je jasno da će, posebno s obzirom na trenutačne krize u svijetu, biti teško ostvariti glavne ciljeve utvrđene u europskom stupu socijalnih prava u skladu s kojima bi do 2030. najmanje 78 % stanovništva u dobi od 20 do 64 godine trebalo biti zaposleno, najmanje 60 % svih odraslih osoba svake bi godine trebalo sudjelovati u osposobljavanju, a broj osoba izloženih riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti trebalo bi smanjiti za najmanje 15 milijuna, uključujući najmanje pet milijuna djece. Gotovo 100 milijuna ljudi u EU-u 2023. bilo je izloženo riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti, što je više od 20 % stanovništva Europske unije. Za djecu i osobe s niskom razinom obrazovanja još je vjerojatnije da će biti izloženi riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti. Više od 45 % državljana trećih zemalja koji žive u EU-u i 28 % građana EU-a koji žive u drugoj državi članici EU-a izloženo je riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti, a oko 10 % zaposlenih živi u siromaštvu. Sve veće cijene i troškovi života glavna su tema za europske građane. ESF+ nakon 2027. trebao bi biti osmišljen uzimajući u obzir tu zabrinjavajuću stvarnost.

U tom kontekstu u izvješću se naglašava da je iznimno važno da u središtu fonda ESF+ i dalje budu osobe i skupine kojima je taj fond najpotrebniji, kao što su osobe koje žive u siromaštvu, starije osobe, migranti, žene, djeca, osobe s invaliditetom i osobe kojima je potrebna pravedna tranzicija, te da se fondom do njih i dalje može doprijeti. Zajedno sa socijalnim partnerima i organizacijama civilnog društva fond mora biti prilagođen potrebama tih osoba, i to ulaganjem u socijalnu dimenziju Europske unije. Fond bi trebao biti dostupan, uključiv i imati intersekcijski pristup. Važno je da ESF+ postoji za sve vrste socijalnih organizacija i poduzeća u svim državama članicama i u svim regijama. Trebalo bi poštovati i učvrstiti načelo partnerstva. Kako bi se to postiglo, u izvješću se poziva na udvostručenje proračuna fonda ESF+.

Nadalje, u izvješću se utvrđuju glavni ciljevi, načela, funkcioniranje i raspodjela sredstava fonda, kao što je opetovani poziv na donošenje namjenskog proračuna za jamstvo za djecu.

ESF+ jedinstven je u kontekstu europskih fondova jer je konkretno usmjeren na socijalne

politike i inicijative. Stoga hitno pozivamo Komisiju da osigura da ESF+ nastavi funkcionirati kao samostalan fond i da se ne dijeli niti spaja s drugim fondovima. Spajanjem ili razdvajanjem bilo bi teže dati prednost socijalnim ulaganjima, projektima zapošljavanja i socijalnoj uključenosti te doprijeti do onih kojima je fond najpotrebniji, a to ne bismo trebali dopustiti.

PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA PRIMILA INFORMACIJE

U skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku izvjestiteljica izjavljuje da je tijekom pripreme nacrta izvješća primila informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
European Trade Union Confederation
FNV Nederland
Deutscher Gewerkschaftsbund
European Disability Forum
PICUM
Save the Children
COFACE Families Europe
Red Cross
European Anti-Poverty Network
Caritas
Eurodiaconia
European Association for the Education of Adults

Navedeni popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestiteljice.

Ako su fizičke osobe na popisu navedene imenom, funkcijom ili imenom i funkcijom, izvjestiteljica izjavljuje da je tim fizičkim osobama dostavila Obavijest Europskog parlamenta o zaštiti podataka br. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), u kojoj se navode uvjeti za obradu njihovih osobnih podataka i prava povezana s tom obradom.